

British-friesiantopfokker melkt 1500 kg melk meer dan lers gemiddelde

Focus op moederlijnen levert hoge productie

Een stikstofvat gevuld met sperma van oude top-bloedlijnen was de start van een succesvolle fokkerijstrategie. Door consequent de hoogste kwaliteit moederlijnen te gebruiken, lukt het Pat Flynn met zijn british-friesiankudde al drie jaar op rij om de hoogste Economic Breeding Index (EBI) van Ierland te behalen.

tekst **Diane Versteeg**

De stallen staan leeg – logisch op een melkveebedrijf in Kilworth, Ierland, in juni, waar de koeien dan al bijna vijf maanden buiten lopen. Melkveehouder Patrick (Pat) Flynn excuseert zich: 'Ik wil eerst een weide uitmaaien, hebben jullie even tijd?' En weg is hij weer, op de trekker. Nadat de weide voor de kalveren is uitgemaaid, meldt hij zich. 'Een boer in Ierland is altijd druk', zegt hij met de ongeduldigheid die hem tekent. 'Er moet

continu goed gras zijn, want daarmee is een goede productie te behalen tegen een lage kostprijs.'

Zelf maaien en persen

Flynn (53) melkt jaarlijks ruim 90 koeien op 46 hectare land. Hiervan is 22 hectare gehuurd, de overige 24 hectare is in eigendom. 'Nou ja, eigendom... De bank is nog steeds de eigenaar,' knipoogt de melkveehouder. Vlak bij zijn huis grazen

de koeien op een van de huiskavels. 'Ik plan altijd twaalf dagen vooruit', zegt hij. 'De kwaliteit van het gras moet goed zijn, anders eten de dieren het niet. En ik maai eigenlijk vrijwel nooit het grasland uit voordat de koeien erin gaan. Als ik de weides al maai, dan gebeurt dat nadat de koeien er in zijn geweest om het grasland te bloten.'

Flynn, die de boerderij in 1988 overnam van zijn vader, doet het landwerk graag zelf. Hij heeft een eigen maaier en een balenpers om overtollig gras snel in de baal te kunnen persen. Voor het inkuielen laat de melkveehouder een loonwerker komen. 'En voor het bemesten, want dat vind ik minder leuk werk', zegt hij. De weides zijn groen en bevatten geen klaver of andere kruiden. 'Dat levert te weinig op. Ik heb de indruk dat de koeien vet worden van klaver en er spijsverteringsproblemen door krijgen', zegt hij. 'Ik ken de informatie over binding van stikstof in de bodem door klaver. Dat zal

Patrick Flynn

Vrijwel alleen Brits-Fries bloed in de veestapel, maar toch een bovengemiddelde productie en het hoogste rendementscijfer: de Coolmohan-herd in Kilworth geniet veel bekendheid in Ierland.

Ierland

Aantal koeien:	96
Melkproductie:	7477 4,07 3,72
Hoeveelheid land:	46 hectare
Aantal stuks jongvee:	119

positief zijn, maar het past niet bij de hoeveelheid melk en de gehalten die ik uit mijn veestapel wil halen. Daarvoor heb ik een uitstekende kwaliteit grasland nodig.'

1500 kilo melk meer

Naast de kwaliteit van het grasland springt de kwaliteit van de veestapel in het oog. De voornamelijk british-friesiankoeien ogen groot en sterk. Flynn

geeft aan dat hij al lange tijd fokt op hoge gehalten en hierbij vooral de moederlijnen van de dieren volgt. Niet alleen in zijn eigen veestapel, ook in de stieren die hij gebruikt. Met een gemiddelde productie van bijna 7500 kg melk per jaar produceert hij ongeveer 1500 kg meer dan gemiddeld in Ierland, waar de meeste melkveehouders blijven steken op zo'n 6000 kg melk per koe per jaar. 'De gemiddelde gehalten van mijn dieren komen uit op 4,07 procent vet en 3,72 procent eiwit.'

Flynn's veestapel kalft voornamelijk in januari en hij realiseert erg korte tussenkalftijd van 364 dagen. 'Op 18 januari van dit jaar molken we 23 koeien in de 2 x 12 stands swing-overmelkstal. Eind januari waren dat er 96,' vertelt hij. In drie weken kalfden er maar liefst 73 koeien af. De kalveren worden verzorgd door Pats vrouw Nora, naar eigen zeggen omdat hij zelf onvoldoende geduld heeft. Vier dagen krijgen ze biest. Tot twee weken worden ze individueel gehuisvest, daarna volgt groepshuisvesting.

'Tot drie maanden krijgen ze volle koeimelk', zegt Flynn. 'Dat voeren we in de trog: bij een voorjaarsafkalvende veestapel heb je in één klap heel veel kalveren. Tot wel honderd stuks tegelijk', illustreert hij. 'Met de trog kunnen we in twintig minuten het hele koppel voeren.' De kalveren krijgen vier pints, dat is omgerekend ongeveer twee liter, melk

per maaltijd. Vanaf zes weken wordt de melk aangevuld met brok en stro. Na drie maanden gaan ook de kalveren naar buiten om te grazen. 'Dat scheelt enorm in opfokkosten. Het jongvee vanaf negen maanden oud staat op weides op grotere afstand van de boerderij. Daar controleren we één keer per twee dagen.'

Meer dan 3,70 procent eiwit

Na de eerste lactatie selecteert Flynn de dieren waar hij mee wil fokken. Is het eiwitgehalte in de eerste lactatie lager dan 3,70 procent, dan verkoopt hij de vaars. 'Dat lukt vrijwel altijd op de lokale markt. Er zijn voldoende melkveehouders die dieren willen kopen', lacht hij. Recentelijk introduceerde hij iets meer holsteinbloed in zijn veestapel. 'Ik merk dat de jongere generatie veehouders hier meer naar vraagt', zegt de fokker serieus. 'Hoewel ikzelf de voorkeur geef aan het Brits-Friese ras speel ik hier toch op in, want ook in de toekomst wil ik mijn stieren kunnen blijven verkopen.'

Van het fokbeleid profiteert hij niet alleen zelf. Omdat hij veel stieren uit eigen opfok verkoopt, profiteren ook andere Ierse melkveehouders ervan. Binnen het Ierse bedrijfssysteem past het gebruik van een eigen stier erg goed. 'Coolmohan', zoals het prefix van Flynn luidt, is al drie jaar op rij het bedrijf met de hoogste EBI-waarde (Economic Breeding Index, vergelijkbaar met NVI) van Ierland.

De koeien, voornamelijk van het british-friesianras, ogen groot en sterk

Het is het resultaat van vasthouden aan het eigen fokdoel, dat gericht is op sterke en gezonde koeien, hoge producties en hoge gehalten.

Flynn heeft geen moeite om zijn eigengefokte stieren te verkopen aan andere melkveehouders. 'Omdat vrijwel iedereen een voorjaarsafkalfende veestapel nastreeft, worden de dieren in april en mei geïnsemineerd. Voor de dieren die dan nog niet drachtig zijn, loopt er op veel bedrijven een stier om de laatste dieren te dekken', aldus Flynn. Per jaar verkoopt hij zo'n vijftig tot zestig stieren van één tot twee jaar oud.

Niet alleen andere melkveehouders namen stieren af, ook verschillende ki-organisaties kochten stieren bij de fanatieke fokker aan. Zo vermarkt Cogent de stier Coolmohan Flynn en Eurogene Ireland vermarkt Coolmohan Rebnautical, beide zoons van de excellente Coolmohan Rebecca Image 1. Progressive Genetics Ireland zet Coolmohan Gennautical in de markt. De veehouder is er trots op. 'Het is ook een teken dat ik in de afgelopen jaren iets goed heb gedaan.'

Stamboekregistratie en mpr

Voor Flynn zijn de mpr-cijfers en stamboekregistratie die hij via de fokkerijorganisatie IHFA, de Irish Holstein Friesian Association, krijgt, leidend in zijn bedrijfsvoering. De mpr-gegevens gebruikt hij om melkkwaliteit in kaart te brengen en de uiergezondheid te managen. Het gemiddeld celgetal is 87.000 per ml.

Droogzetten gebeurt in stappen: van één keer per dag melken in de eerste week, naar één keer per twee dagen melken in de tweede week en vervolgens nog eens één keer melken per drie dagen. 'Daarnaast gebruik ik antibiotica en een teatsealer voor droge koeien', zegt Flynn. 'Ik wil een laag celgetal houden.'

De stamboekregistratie zorgde er volgens hem voor dat de kwaliteit van zijn veestapel kon stijgen. 'Als je niet weet

Stiermoeder Coolmohan Rebecca Image 1 (92 punten) produceerde in zeven lactaties meer dan 7000 kg melk met 4,63% vet en 4,05% eiwit in gemiddeld 300 dagen

waar de koeien vandaan komen, wat hun moeders en grootmoeders presteerden, weet je ook niet hoe je naar de toekomst toe kunt sturen', zegt hij en hij wijst op een paar lactaties van zijn dieren. 'De gegevens van de stieren zeggen me ook niet zoveel. Ik kijk liever naar de moederdieren. Uit mijn eigen veestapel, maar ook naar de moederdieren van de stieren in de ki-catalogus.'

Vrouwelijke bloedlijnen

Bij de keuze voor stieren let Flynn vooral op de kwaliteit van de bloedlijnen van de vrouwelijke dieren. 'Als daar veel melk achter zit en hoge gehalten, tot diep in de pedigree, dan kan het niet anders of de dochters van die stieren willen ook veel melk geven. Die stieren passen bij mijn fokdoel.' Op dit moment gebruikt hij de stieren Holwerdo Torello (12% hf, 82% british friesland), De Vennen Egbert (100% Fries Hollands), gefokt door Siem van der Vis uit het Groningse Dorkwerd, Burfen Nautical (12% hf, 82% british friesland), Lakemead Sunburst (100% british friesian)

an) en Lakemead Alfonso (100% british friesland). Eiwitvererving en exclusiviteit in de bloedlijn zijn belangrijke redenen om een stier in te zetten.

Volgens Flynn kunnen de british friesland, of meer algemeen 'Friese' runderen, de omstandigheden waaronder ze melk moeten geven goed aan. 'Ze zijn sterk en iets groter dan de Fries-Hollandse dieren die jullie in Nederland kennen. De kwaliteit van de melk is een belangrijk pluspunt om met dit ras door te willen gaan. De gehalten leveren mij geld op.'

Overigens waren de eerste stieren die hij voor ki gebruikte een gelukstreffer. 'Voor mijn verjaardag wilde ik toen ik net was gestart met boeren graag een stikstofvat,' lacht hij. 'We vonden er een die we gevuld met rietjes konden kopen. Er zaten rietjes in van stieren met prachtige oude bloedlijnen – welke stieren het waren weet ik nu niet precies meer. Maar dat was het begin van mijn investering in een nog preciezere aanpak van mijn fokkerij die me veel plezier en succes heeft gebracht.'

Het jongvee gaat na drie maanden naar buiten om te leren grazen. Dit houdt ook de opfokkosten laag

